

Gabra tal-ġurisprudenza

SENTENZA TAL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (L-Ewwel Awla)

18 ta' April 2024*

“Rinviju għal deċiżjoni preliminari – Prevenzjoni tal-użu tas-sistema finanzjarja għall-finijiet tal-ħasil tal-flus jew tal-finanzjament tat-terroriżmu – Direttiva (UE) 2015/849 – Kamp ta' applikazzjoni – Entitajiet marbutin b'obbligu – Artikolu 3(7)(c) – Kunċett ta' 'fornitur ta' servizz [lil] kumpanniji [jew trusts]' – Provvista ta' uffiċċju rreġistrat – Proprjetarju ta' proprjetà immobbli li kkonkluda kuntratti ta' kiri ma' persuni ġuridiċi – Reġistrazzjoni tal-uffiċċju rreġistrat ta' dawn il-persuni ġuridiċi f'din il-proprjetà immobbli”

Fil-Kawża C-22/23,

li għandha bħala suġġett talba għal deċiżjoni preliminari skont l-Artikolu 267 TFUE, imressqa mill-administrativā rajona tiesa (il-Qorti Amministrattiva Distrettwali, il-Latvja), permezz ta' deċiżjoni tat-18 ta' Jannar 2023, li waslet fil-Qorti tal-Ġustizzja fid-19 ta' Jannar 2023, fil-proċedura

“Citadeles nekustamie īpašumi” SIA

vs

Valsts ieņēmumu dienests,

SENTENZA TAL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (L-Ewwel Awla)

komposta minn A. Arabadjiev, President tal-Awla, T. von Danwitz, P. G. Xuereb, A. Kumin (Relatur) u I. Ziemele, Imħallfin,

Avukat Ġenerali: M. Szpunar,

Registratur: A. Calot Escobar,

wara li rat il-proċedura bil-miktub,

wara li kkunsidrat l-osservazzjonijiet ipprezentati:

- għal “Citadeles nekustamie īpašumi” SIA, minn S. Bokta-Strautmane, advokāte,
- għall-Valsts ieņēmumu dienests, minn I. Jaunzeme, ġenerāldirektore,

* Lingwa tal-kawża: il-Latvjan.

– għall-Kummissjoni Ewropea, minn G. Goddin u I. Rubene kif ukoll minn G. von Rintelen, bħala aġenti,

wara li semgħet il-konklużjonijiet tal-Avukat Ġenerali, ipprezentati fis-seduta tal-11 ta' Jannar 2024,

tagħti l-preżenti

Sentenza

- 1 It-talba għal deċiżjoni preliminari tirrigwarda l-interpretazzjoni tal-Artikolu 3(7) tad-Direttiva (UE) 2015/849 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-20 ta' Mejju 2015 dwar il-prevenzjoni tal-użu tas-sistema finanzjarja għall-finijiet tal-ħasil tal-flus jew il-finanzjament tat-terroriżmu, li temenda r-Regolament (UE) Nru 648/2012 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, u li tħassar id-Direttiva 2005/60/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill u d-Direttiva tal-Kummissjoni 2006/70/KE (ĠU 2015, L 141, p. 73.), kif emendata bid-Direttiva (UE) 2018/843 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, tat-30 ta' Mejju 2018 (ĠU 2018, L 156, p. 43) (iktar 'il quddiem id-“Direttiva 2015/849”).
- 2 Din it-talba tressqet fil-kuntest ta' tilwima bejn “Citadeles nekustamie ĩpašumi” SIA (iktar 'il quddiem “Citadele”) u Valsts ieņēmumu dienests (l-Awtorità Fiskali Nazzjonali, il-Latvja) (iktar 'il quddiem il-“VID”) dwar multa imposta fuq Citadele għal ksur tad-dispożizzjonijiet nazzjonali dwar il-prevenzjoni tal-ħasil tal-flus u tal-finanzjament tat-terroriżmu.

Il-kuntest ġuridiku

Id-dritt tal-Unjoni

Id-Direttiva 2015/849

- 3 Skont il-premessa 1 tad-Direttiva 2015/849:

“Il-flussi ta' flus illeċiti jistgħu jagħmlu ħsara lill-integrità, l-istabbiltà u r-reputazzjoni tas-settur finanzjarju, u jheddu s-suq intern tal-Unjoni [Ewropea] kif ukoll l-iżvilupp internazzjonali. Il-ħasil ta' flus, il-finanzjament tat-terroriżmu u l-kriminalità organizzata jibqgħu problemi sinifikanti li għandhom jiġu indirizzati fil-livell tal-Unjoni. Minbarra l-iżvilupp ulterjuri tal-applikazzjoni tal-liġi kriminali fil-livell tal-Unjoni, il-prevenzjoni mmirata u proporzjonata tal-użu tas-sistema finanzjarja għall-finijiet tal-ħasil tal-flus u l-finanzjament tat-terroriżmu hija indispensabbli u tista' tipproduċi riżultati komplementari”.

- 4 L-Artikolu 1(1) ta' din id-direttiva jipprevedi:

“Din id-Direttiva timmira għall-prevenzjoni tal-użu tas-sistema finanzjarja tal-Unjoni għall-finijiet tal-ħasil tal-flus u l-finanzjament tat-terroriżmu”.

5 L-Artikolu 2 tal-imsemmija direttiva jipprovdi:

“1. Din id-Direttiva għandha tapplika għall-entitajiet marbutin b’obbligu li ġejjin:

[...]

3) il-persuni fiżiċi jew ġuridiċi li ġejjin meta jeżerċitaw l-attivitajiet professjonali tagħhom:

[...]

(b) nutara u professjonisti legali indipendenti oħra, fejn dawn jieħdu sehem, kemm jekk jaġixxu f’isem jew għan-nom tal-klijent tagħhom fi kwalunkwe transazzjoni finanzjarja jew immobbljarja, kif ukoll jekk jgħinu fl-ippjanar jew fit-twettiq ta’ transazzjonijiet għall-klijent tagħhom li jirrigwardaw:

(i) ix-xiri u l-bejgħ ta’ proprjetà immobbli jew ta’ entitajiet kummerċjali;

[...]

(c) fornituri ta’ servizzi ta’ trust jew ta’ kumpanniji li mhumiex diġà koperti mill-punti (a) jew (b);

(d) aġenti immobbljari inkluż meta jaġixxu bħala intermedjarji fil-kiri ta’ proprjetà immobbli, iżda dan biss b’rabta ma’ tranzazzjonijiet li fir-rigward tagħhom il-kera fix-xahar tammonta għal EUR 10 000 jew aktar;

[...]

7. Fil-valutazzjoni tar-riskju ta’ hasil tal-flus jew finanzjament tat-terroriżmu għall-finijiet ta’ dan l-Artikolu, l-Istati Membri għandhom jaġtu attenzjoni partikulari lil kwalunkwe attività finanzjarja li minhabba n-natura tagħha titqies li għandha probabbiltà għolja li tintuza jew tiġi abbużata għal finijiet ta’ hasil tal-flus jew finanzjament tat-terroriżmu.

[...]”.

6 L-Artikolu 3 tad-Direttiva 2015/849 jiddikjara:

“Għall-finijiet ta’ din id-Direttiva, japplikaw id-definizzjonijiet li ġejjin:

[...]

(7) ‘fornitur ta’ servizz [lil] kumpanniji [jew trusts]’ tfisser kwalunkwe persuna li permezz tan-negozju tagħha jipprovdi xi wiehed mis-servizzi li ġejjin lil partijiet terzi:

(a) il-formazzjoni ta’ kumpanniji jew ta’ persuni ġuridiċi oħra;

(b) taġixxi bħala jew tirranġa biex persuna oħra taġixxi bħala direttur jew segretarju ta’ kumpannija, jew bħala soċju f’soċjetà, jew f’xi pożizzjoni simili marbuta ma’ persuni ġuridiċi oħra;

(c) il-forniment ta’ ufficcju registrat, jew ta’ indirizz kummerċjali, jew ta’ indirizz ta’ korrispondenza jew amministrattiv u servizzi oħra relatati lil xi kumpannija, soċjetà jew kwalunkwe persuna ġuridika jew arrangament legali ieħor;

(d) taġixxi bħala jew tirranġa biex persuna oħra taġixxi bħala fiduċjarju ta’ express trust jew ta’ arrangament legali simili ieħor;

(e) taġixxi bħala jew tirranġa biex persuna oħra taġixxi bħala azzjonist nominat għal persuna oħra li mhijiex kumpannija elenkata f’suq regolat li hija soġgetta għar-rekwiziti ta’ żvelar f’konformità mal-liġi tal-Unjoni jew soġgetta għal standards internazzjonali ekwivalenti;

[...].

7 L-Artikolu 4 ta' din id-direttiva huwa fformulat kif ġej:

“1. L-Istati Membri għandhom, f'konformità mal-approċċ ibbażat fuq ir-riskju, jiżguraw li l-ambitu ta' din id-Direttiva tiġi estiżi kollha kemm hi jew parzjalment għall-professjonijiet u għall-kategoriji tal-imprizi, minbarra l-entitajiet marbutin b'obbligu msemmija fl-Artikolu 2(1), li jidhlu f'attivitajiet li għandhom probabbiltà partikolari li jintużaw għal għanijiet ta' hasil tal-flus jew finanzjament tat-terroriżmu.

2. Fejn Stat Membru jestendi l-ambitu ta' din id-Direttiva għal professjonijiet jew għal kategoriji ta' intrapriżi minbarra dawk imsemmija fl-Artikolu 2(1), huwa għandu jinforma lill-Kummissjoni [Ewropea] b'dan”.

8 L-Artikolu 5 tal-imsemmija direttiva jipprovdi:

“L-Istati Membri jistgħu jadottaw jew iżommu fis-seħħ dispożizzjonijiet aktar stretti fil-qasam kopert minn din id-Direttiva sabiex jipprevjenu l-hasil tal-flus u l-finanzjament tat-terroriżmu, fil-limiti tal-liġi tal-Unjoni”.

Id-Direttiva (UE) 2017/1132

9 Skont l-Artikolu 4 tad-Direttiva (UE) 2017/1132 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-14 ta' Ġunju 2017 dwar ċerti aspetti tal-liġi dwar il-kumpaniji (ĠU 2017, L 169, p. 46):

“L-informazzjoni li ġejja għandha tidher għallinqas fl-istatuti jew fl-atti ta' inkorporazzjoni jew f'dokument separat ippubblikat skont il-proċedura stabbilita fil-liġijiet ta' kull Stat Membru skont l-Artikolu 16:

(a) l-uffiċċju reġistrat;

[...].

Id-dritt Latvjan

10 In-Noziedziġi iegūtu l-idzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likums (il-Liġi dwar il-Prevenzjoni tal-Hasil tal-Flus u tal-Finanzjament tat-Terroriżmu u l-Proliferazzjoni), tas-17 ta' Lulju 2008 (Latvijas Vēstnesis, 2008, Nru 116), ġiet emendata sabiex, b'mod partikolari, tittrasponi d-Direttiva 2015/849 fl-ordinament ġuridiku Latvjan.

11 Din il-liġi, fil-verzjoni tagħha applikabbli għall-fatti fil-kawża prinċipali (iktar 'il quddiem il-“Liġi dwar il-Prevenzjoni”), tipprovdi, fl-Artikolu 1(1) tagħha:

“Għall-finijiet ta' din il-liġi, japplikaw id-definizzjonijiet li ġejjin:

[...]

10) ‘fornitur ta’ servizzi għall-ħolqien u l-funzjonament ta’ struttura legali jew persuna ġuridika’ t’fisser persuna ġuridika jew fiżika li tistabbilixxi relazzjoni ta’ negozju ma’ klijent u tipprovdi s-servizzi li ġejjin:

[...]

(c) tipprovdi lill-istrutturi legali jew lill-persuni ġuridici uffiċċju rreġistrat, indirizz postali, indirizz tal-post tat-tranzazzjonijiet u servizzi oħra simili.

[...]”.

12 L-Artikolu 3(1) tal-Liġi dwar il-Prevenzjoni jipprevedi:

“L-entitajiet marbutin b’obbligu huma l-persuni li jeżerċitaw attività kummerċjali jew professjonali:

[...]

5) il-fornituri ta’ servizzi għall-ħolqien u l-funzjonament ta’ struttura legali jew ta’ persuna ġuridika;

[...]”.

Il-kawża prinċipali u d-domandi preliminari

13 Citadele hija kumpannija kummerċjali li l-attività tagħha tikkonsisti, b’mod partikolari, fix-xiri u fil-bejgħ ta’ proprjetajiet immobbli li tagħhom hija l-proprjetarja kif ukoll fil-kiri u fil-ġestjoni ta’ dawn il-proprjetajiet. Bejn ix-xahar ta’ Settembru 2021 u x-xahar ta’ Frar 2022, hija kienet is-sugġett ta’ spezzjoni fil-qasam tal-ġlieda kontra l-ħasil tal-flus imwettqa mill-entità kompetenti tal-VID.

14 Fir-rapport ta’ spezzjoni tagħha, din l-entità kkunsidrat li, billi tat b’kera bini li jinsab f’immobbli li jappartjeni lilha lil persuni ġuridici u lil strutturi legali li kienu rreġistraw l-uffiċċju rreġistrat tagħhom fl-imsemmi bini, Citadele kellha titqies bħala li teżerċita attività ta’ “fornitur ta’ servizzi għall-ħolqien u l-funzjonament ta’ struttura legali jew persuna ġuridika”, fis-sens tal-punt 10 tal-Artikolu 1(1) tal-Liġi dwar il-Prevenzjoni. Issa, Citadele ma ddikjaratx din l-attività mal-VID u lanqas, konsegwentement, ma osservat l-obbligi li jirriżultaw minn din il-liġi.

15 Konsegwentement, permezz ta’ deċiżjoni tat-28 ta’ Marzu 2022, l-entità kompetenti tal-VID imponiet fuq Citadele multa fl-ammont ta’ EUR 1 000.

16 Citadele appellat minn din id-deċiżjoni quddiem id-Direttur Ġenerali tal-VID, li kkonfermaha permezz ta’ deċiżjoni tal-15 ta’ Ġunju 2022.

17 Id-Direttur Ġenerali tal-VID ibbaża ruħu fuq il-fatt li l-attività kummerċjali ta’ Citadele tikkostitwixxi provvista ta’ servizzi għall-ħolqien u għall-funzjonament ta’ struttura legali jew ta’ persuna ġuridika peress li, fil-kuntratti tal-kiri inkwistjoni, din il-kumpannija awtorizzat lill-kerreġja jirreġistraw l-uffiċċju rreġistrat tagħhom fil-postijiet mqieghda għal kera. Għalhekk, din kellha titqies bħala entità marbuta b’obbligu, skont l-Artikolu 3 tal-Liġi dwar il-Prevenzjoni.

- 18 Permezz ta' rikors tal-15 ta' Lulju 2022, Citadele adixxiet lill-administrativā rajona tiesa (il-Qorti Amministrattiva Distrettwali, il-Latvja), il-qorti tar-rinviju, b'rikors għall-annullament tad-deċiżjoni tal-15 ta' Ġunju 2022 minħabba li hija ma għandhiex il-kwalità ta' entità marbuta b'obbligu u li għalhekk hija ma hijiex obbligata tikkonforma ruħha mar-rekwiziti legali marbuta ma' din il-klassifikazzjoni.
- 19 B'mod iktar speċifiku, din il-kumpannija ssostni li, fil-kuntest tal-attività tagħha, hija tiegħu hsieb il-ġestjoni u l-kiri ta' proprjetà immobbli tagħha, mingħajr ma tipprovdi lill-kerrejja servizzi oħra. Il-kuntratti ta' kiri inkwistjoni fil-kawża prinċipali jipprevedu biss, fost id-drittijiet mogħtija lill-kerrejja, il-possibbiltà li dawn jirreġistraw l-uffiċċju rreġistrat tagħhom fil-proprjetà immobbli mikrija, u l-kera miftiehma ma tiddependix mill-fatt jekk il-kerrej irreġistrax hemmhekk jew le l-uffiċċju rreġistrat tiegħu.
- 20 Il-qorti tar-rinviju tirrileva li d-definizzjoni tal-kunċett ta' "fornitur ta' servizzi għall-ħolqien u l-funzjonament ta' struttura legali jew persuna ġuridika", misjuba f'punt 10 tal-Artikolu 1(1) tal-Liġi dwar il-Prevenzjoni, tikkorrispondi ma' dik tal-kunċett ta' "fornitur ta' servizz [lil] kumpanniji [jew trusts]" li jinsab fl-Artikolu 3(7) tad-Direttiva 2015/849.
- 21 Madankollu, la din id-dispożizzjoni u lanqas xi dispożizzjoni oħra tad-Direttiva 2015/849 ma jispeċifikaw jekk il-kunċett ta' "servizz [lil] kumpanniji [jew trusts]" għandux jiġi interpretat fis-sens li jirrigwarda servizz partikolari, li ma jirriżultax minn tranżazzjoni li tikkonsisti fil-kiri ta' proprjetà immobbli mill-proprjetarju stess jew li ma huwiex relatat ma' tali tranżazzjoni.
- 22 Il-qorti tar-rinviju madankollu tiddubita jekk is-sid ta' proprjetà immobbli li jikri l-imsemmija proprjetà jistax jiġi kkunsidrat bħala "fornitur ta' servizz [lil] kumpanniji [jew trusts]", fis-sens tal-Artikolu 3(7) tad-Direttiva 2015/849.
- 23 F'dan ir-rigward, dik il-qorti tindika li, skont id-dritt nazzjonali, sabiex persuna ġuridika jew struttura legali jkun jistgħu jiġu rreġistrati fir-reġistru tal-kummerċ, huma għandhom jindikaw lill-awtorità kompetenti l-uffiċċju rreġistrat tagħhom, li huwa wkoll, fil-parti l-kbira tal-każijiet, il-post tal-eżerċizzju tal-attività kummerċjali. Hija żżid li jekk, sal-31 ta' Lulju 2021, l-indikazzjoni tas-sede f'bini mikri kienet tippreżupponi li jiġi ġġustifikat il-ftehim tal-proprjetarju, tali ftehim ma kienx għadu meħtieġ mill-1 ta' Awwissu 2021. Peress li l-kuntratti ta' kiri inkwistjoni fil-kawża prinċipali kienu ġew konkluzi qabel din id-data, il-ftehim mogħti minn Citadele li jinsab f'dawn il-kuntratti jista' jitqies bħala sempliċi ftehim mogħti biex jiġu ssodisfatti r-rekwiziti previsti fid-dritt nazzjonali, u mhux bħala servizz partikolari.
- 24 Barra minn hekk, id-Direttiva 2015/849 tapplika, f'dak li jirrigwarda t-tranżazzjonijiet ta' proprjetà immobbli, għan-nutara u għall-membri l-oħra ta' professjonijiet legali indipendenti kif ukoll għall-aġenti ta' proprjetà immobbli. Min-naħa l-oħra, il-fornituri ta' servizzi lill-kumpanniji jitqiesu li huma entitajiet distinti skont din id-direttiva, mingħajr rabta ma' dawn it-tranżazzjonijiet.
- 25 Madankollu, il-qorti tar-rinviju tenfasizza li, skont l-Artikolu 2(7) tad-Direttiva 2015/849, waqt il-valutazzjoni tagħhom dwar ir-riskju ta' hasil ta' flus jew ta' iffinanzjar tat-terroriżmu, l-Istati Membri għandhom jagħtu attenzjoni speċjali lil kwalunkwe attività finanzjarja li, min-natura tagħha, tista' titqies bħala partikolarment suxxettibbli għal użu jew abbuż għal finijiet ta' hasil ta' flus jew iffinanzjar tat-terroriżmu.

- 26 Peress li Stat Membru jista' għalhekk jifhem b'mod wiesa' l-attivitajiet eżercitati minn persuni li jistgħu jwasslu għat-twettiq ta' għan illegali, dik il-qorti tqis li huwa wkoll possibbli li sid il-kera ta' proprjetà immobbli għandu jitqies li huwa fornitur ta' servizzi lill-kumpanniji jew trusts fil-kazijiet fejn huwa jikri proprjetà immobbli li tappartjeni lil kerrej, fejn l-imsemmi kerrej jirreġistra hemmhekk l-uffiċċju rreġistrat tiegħu u hemmhekk jeżercita attività kummerċjali, sabiex titnaqqas il-probabbiltà ta' involviment ta' dan tal-aħħar fi tranżazzjonijiet ta' hasil ta' flus jew ta' finanzjament tat-terrorizmu.
- 27 Fl-aħħar nett, tqum ukoll il-kwistjoni dwar jekk il-persuni kollha li jikru proprjetà immobbli li tappartjeni lilhom għandhomx ikunu kkunsidrati bħala “fornitur ta' servizz [lil] kumpanniji [jew trusts]”, fis-sens tal-Artikolu 3(7) tad-Direttiva 2015/849, inkluża persuna fiżika, li jimplika li din tal-aħħar għandha tkun sugġetta għall-istess rekwiziti bħal dawk imposti fuq persuna ġuridika jew fuq struttura legali.
- 28 F'dawn iċ-ċirkustanzi, l-administrativā rajona tiesa (il-Qorti Amministrattiva Distrettwali) iddeċidiet li tissospendi l-proċedura quddiemha u li tagħmel lill-Qorti tal-Ġustizzja d-domandi preliminari li ġejjin:
- “1) Il-kunċett ta' ‘fornitur ta' servizz lil kumpannija’ li jinsab fl-Artikolu [3](7)(c) tad-Direttiva 2015/849 għandu jiġi interpretat fis-sens li dan jagħmel riferiment għal servizz differenti li ma jirriżultax minn tranżazzjoni li tikkonsisti fil-kiri ta' proprjetajiet immobbli li wieħed ikun il-proprjetarju tagħhom jew li ma huwiex marbut ma' tali tranżazzjoni, indipendentement mill-kwistjoni dwar jekk is-[sid tal-kera] tax il-kunsens tiegħu jew le sabiex il-kerrej jirreġistra l-uffiċċju rreġistrat tiegħu fil-proprjetà immobbli mikrija u jwettaq tranżazzjonijiet hemmhekk?
- 2) Fil-kaz ta' risposta fin-negattiv għall-ewwel domanda, il-kunċett ta' ‘fornitur ta' servizzi lil kumpannija’ li jinsab fl-Artikolu [3](7)(c) tad-Direttiva 2015/849, għandu jiġi interpretat fis-sens li, meta l-kiri ta' proprjetà immobbli jsir minn persuna fiżika, din tal-aħħar għandha tkun sugġetta għall-istess rekwiziti bħal dawk imposti fuq persuna ġuridika jew fuq struttura legali, indipendentement miċ-ċirkustanzi fattwali bħan-numru ta' proprjetajiet immobbli li l-imsemmija persuna fiżika għandha u tikri, mill-fatt li l-kiri tal-proprjetà immobbli ma jkunx relatat mal-attività kummerċjali, jew minn ċirkustanzi oħra?”

Fuq id-domandi preliminari

Fuq l-ewwel domanda

- 29 Permezz tal-ewwel domanda tagħha, il-qorti tar-rinviju tistaqsi, essenzjalment, jekk l-Artikolu 3(7)(c) tad-Direttiva 2015/849 għandux jiġi interpretat fis-sens li jaqa' taħt il-kunċett ta' “fornitur ta' servizz [lil] kumpanniji [jew trusts]”, fis-sens ta' din id-dispożizzjoni, il-proprjetarju ta' proprjetà immobbli li fl-istess waqt huwa sid il-kera, f'liema proprjetà l-kerrej jirreġistra, bil-kunsens tal-proprjetarju, l-uffiċċju rreġistrat tiegħu u jwettaq tranżazzjonijiet.
- 30 Skont ġurisprudenza stabbilita, għall-interpretazzjoni ta' dispożizzjoni tad-dritt tal-Unjoni, għandhom jittiehdu inkunsiderazzjoni mhux biss il-kliem tagħha, iżda wkoll il-kuntest tagħha u l-għanijiet li l-leġiżlazzjoni li minnha tagħmel parti tfittex li tilhaq (sentenza tas-17 ta' Novembru 2022, Rodl & Partner, C-562/20, EU:C:2022:883, punt 81 kif ukoll ġurisprudenza ċċitata).

- 31 Id-Direttiva 2015/849 għandha bħala għan prinċipali, kif jirriżulta mit-titolu tagħha u mill-Artikolu 1(1) u (2) tagħha, il-prevenzjoni tal-użu tas-sistema finanzjarja għall-finijiet tal-ħasil tal-flus u tal-finanzjament tat-terroriżmu (sentenza tas-17 ta' Novembru 2022, Rodl & Partner, C-562/20, EU:C:2022:883, punt 33 kif ukoll il-ġurisprudenza ċċitata).
- 32 B'mod iktar speċifiku, id-dispożizzjonijiet tad-Direttiva 2015/849, li huma ta' natura preventiva, huma intiżi li jstabbilixxu, skont approċċ ibbażat fuq ir-riskju, għadd ta' miżuri preventivi u dissważivi għall-ġlieda effettiva kontra l-ħasil tal-flus u l-finanzjament tat-terroriżmu, sabiex jiġi evitat, kif jirriżulta mill-premessa 1 ta' din id-direttiva, li l-flussi ta' flus illegali jkunu jistgħu jippreġudikaw l-integrità, l-istabbiltà u r-reputazzjoni tas-settur finanzjarju tal-Unjoni, u jheddu s-suq intern tagħha u kif ukoll l-iżvilupp internazzjonali (sentenza tas-17 ta' Novembru 2022, Rodl & Partner, C-562/20, EU:C:2022:883, punt 34 kif ukoll il-ġurisprudenza ċċitata).
- 33 F'dan ir-rigward, l-Artikolu 2 tad-Direttiva 2015/849 jelenka l-entitajiet li għalihom tapplika din id-direttiva minhabba l-partecipazzjoni tagħhom fl-eżekuzzjoni ta' tranżazzjoni jew ta' attività ta' natura finanzjarja.
- 34 L-imsemmija direttiva tapplika għalhekk b'mod partikolari, konformement mal-punt 3(c) tal-Artikolu 2(1) tagħha, għall-fornituri ta' servizzi lill-kumpanniji u lit-trusts li ma jaqgħux diġà taħt dan il-punt 3(a) jew (b) ta' dan l-Artikolu 2(1).
- 35 Skont il-kliem tal-Artikolu 3(7)(c) tad-Direttiva 2015/849, għall-finijiet ta' din id-direttiva, "fornitur ta' servizz [lil] kumpanniji [jew trusts]" għandu jfisser kull persuna li tipprovdi "uffiċċju reġistrat, jew ta' indirizz kummerċjali, jew ta' indirizz ta' korrisondenza jew amministrattiv u servizzi oħra relatati lil xi kumpannija, soċjetà jew kwalunkwe persuna ġuridika jew arrangament legali ieħor", fejn dawn is-servizzi għandhom jiġu pprovduti fuq bażi professjonali u lil terzi.
- 36 F'dan ir-rigward, għandu jiġi rrilevat li d-Direttiva 2015/849 ma tinkludi ebda definizzjoni tas-servizz li jikkonsisti fil-provvista ta' "uffiċċju reġistrat, jew ta' indirizz kummerċjali, jew ta' indirizz ta' korrisondenza jew amministrattiv", imsemmi f'din id-dispożizzjoni.
- 37 Issa, il-kunċett ta' "uffiċċju reġistrat" normalment jindika l-uffiċċju ta' persuna ġuridika, kif iddefinit fl-istatuti tagħha jew f'kull dokument ieħor ekwivalenti. It-twaqqif ta' persuna ġuridika tirrikjedi b'mod ġenerali l-iffissar ta' tali uffiċċju, kif muri, bħala eżempju, fir-rigward ta' persuni ġuridici li jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva 2017/1132, fl-Artikolu 4(a) tagħha. Din id-dispożizzjoni tippredvi li l-indikazzjoni tal-uffiċċju rreġistrat għandu jidher fl-istatuti ta' din il-persuna ġuridika kkonċernata, jew fl-att kostitutiv tagħha, jew f'dokument separat li huwa s-sugġett ta' pubbliċità.
- 38 Barra minn hekk, sa fejn l-iffissar ta' uffiċċju rreġistrat jeżiġi li jiġi indikat mhux biss lokalità iżda wkoll indirizz preċiż, kif jidher li huwa l-każ fid-dritt Latvjan applikabbli f'dan il-każ, l-uffiċċju rreġistrat hekk indikat jipprovdi, kif irrileva l-Avukat Ġenerali fil-punt 36 tal-konklużjonijiet tiegħu, punt ta' kuntatt għal finijiet professjonali u amministrattivi bħal indirizz kummerċjali, postali jew amministrattiv, li jista' b'mod partikolari jservi għall-ħruġ tal-korrisondenza.
- 39 Is-servizz li jikkonsisti fil-provvista ta' "uffiċċju reġistrat, jew ta' indirizz kummerċjali, jew ta' indirizz ta' korrisondenza jew amministrattiv" fis-sens tal-Artikolu 3(7)(c) tad-Direttiva 2015/849 jimplika għalhekk, kif irrileva wkoll l-Avukat Ġenerali fil-punti 37 u 38 tal-konklużjonijiet tiegħu, it-tqegħid għad-dispożizzjoni ta' tali punt ta' kuntatt, li jiddistingwi ruħu minn servizz li jikkonsisti fis-sempliċi kiri ta' proprjetà immobbli.

- 40 Fil-fatt, minn naħa, l-għan tal-kiri ta' proprjeta' immobbli bħala prinċipju huwa limitat għall-impenn li din il-proprjeta' titqiegħed għad-dispożizzjoni bi ħlas ta' kera. Min-naħa l-oħra, l-użu tas-servizz li jikkonsisti fil-provvista ta' uffiċċju rreġistrat jew indirizz kummerċjali, postali jew amministrattiv bl-ebda mod ma jippreżupponi l-konkluzjoni ta' kuntratt ta' kiri li jirrigwarda proprjeta' immobbli u jimplika, bħala regola ġenerali, il-provvista ta' servizzi kumplementari, bħat-trasport ta' dokumenti amministrattivi.
- 41 L-użu tal-kongunzjoni ta' koordinazzjoni "u" fil-formulazzjoni tal-Artikolu 3(7)(c) tad-Direttiva 2015/849, li jirreferi għall-provvista ta' "servizzi oħra relatati", jikkonferma l-interpretazzjoni li s-sempliċi tqegħid għad-dispożizzjoni ta' proprjeta' immobbli, anki jekk użata sabiex ikollha "uffiċċju rreġistrat, [...] indirizz kummerċjali, [...] indirizz ta' korrisondenza jew amministrattiv", ma hijiex suffiċjenti għall-finijiet tal-klassifikazzjoni ta' sid il-kera bħala "fornitur ta' servizz [lil] kumpanniji [jew trusts]", fis-sens ta' din id-dispożizzjoni.
- 42 Barra minn hekk, is-sempliċi fatt li sid il-kera juri l-kunsens tiegħu, fil-kuntratt ta' kiri, għall-fatt li l-kerrej jista' jirreġistra l-uffiċċju rreġistrat tiegħu fil-proprjeta' immobbli kkonċernata ma jistax jitqies bħala "servizz relatat", fis-sens ta' din id-dispożizzjoni.
- 43 Fil-fatt, minn naħa, kif irrilevat il-Kummissjoni fl-osservazzjonijiet bil-miktub tagħha, fil-kuntest ta' kuntratt ta' kiri ta' proprjeta' immobbli, id-dritt li jintuża l-indirizz ta' din il-proprjeta' bħala uffiċċju rreġistrat huwa biss dritt konness li jirriżulta mill-provvista prinċipali. L-istess japplika għad-dritt li dan l-indirizz jintuża bħala indirizz kummerċjali, postali jew amministrattiv. Min-naħa l-oħra, l-inkluzjoni f'kuntratt ta' kiri ta' klawżola li tesprimi l-kunsens ta' sid il-kera fir-rigward tal-użu tal-imsemmi oġġett għal dan l-għan speċifiku tista' tiġi spjegata, bħal f'dan il-każ, minn obbligu legali li jimponi li jiġi ġġustifikat tali ftehim.
- 44 Fir-rigward tal-kuntest tal-punt 7(c) tal-Artikolu 3 tad-Direttiva 2015/849, kif ġie rrilevat fil-punt 34 ta' din is-sentenza, din id-direttiva tapplika b'mod partikolari, konformement mal-punt 3(c) tal-Artikolu 2(1) tagħha, għall-fornituri ta' servizzi lill-kumpanniji u lit-trusts bħala entitajiet marbutin b'obbligu.
- 45 Kif jirriżulta mill-punt 3(b)(i) u (d) tal-Artikolu 2(1) tad-Direttiva 2015/849, fost l-entitajiet marbutin b'obbligu hemm ukoll in-nutara u l-membri l-oħra ta' professjonijiet legali indipendenti meta dawn jippartecipaw fi tranżazzjoni immobiljari jew fit-tnejja jew fl-eżekuzzjoni, f'isem il-klijent tagħhom, ta' tranżazzjonijiet li jirrigwardaw ix-xiri u l-bejgħ ta' proprjeta' immobbli jew ta' impriżi kummerċjali, kif ukoll l-aġenti ta' proprjeta' immobbli, inkluz meta jaġixxu bħala intermedjarji għall-kiri ta' proprjeta' immobbli.
- 46 Issa, b'differenza minn dawn l-aħħar tipi ta' entitajiet marbutin b'obbligu, id-Direttiva 2015/849 ma torbotx il-kwalità ta' "fornitur ta' servizz [lil] kumpanniji [jew trusts]" ma' tranżazzjonijiet ta' proprjeta' immobbli. Barra minn hekk, il-leġiżlatur tal-Unjoni astjena milli jinkludi, b'mod ġenerali jew anki taħt ċerti kundizzjonijiet, is-sidien ta' proprjeta' immobbli fost l-entitajiet marbutin b'obbligu msemmija fl-Artikolu 2(1) ta' din id-direttiva.
- 47 Ulterjorment, is-servizzi l-oħra pprovdu minn "fornitur ta' servizz [lil] kumpanniji [jew trusts]" elenkati fl-Artikolu 3(7)(a) sa (e) ta' din id-direttiva lanqas ma jirrigwardaw tranżazzjonijiet ta' proprjeta' immobbli.

- 48 Madankollu, għandu jiżded li d-Direttiva 2015/849 twettaq biss armonizzazzjoni minima, peress li l-Artikolu 5 tagħha jawtorizza lill-Istati Membri jadottaw jew iżommu fis-seħħ dispożizzjonijiet iktar stretti, peress li dawn id-dispożizzjonijiet huma intiżi li jsaħħu l-għieda kontra l-ħasil tal-flus u l-finanzjament tat-terroriżmu, fil-limiti tad-dritt tal-Unjoni (sentenza tas-17 ta' Novembru 2022, Rodl & Partner, C-562/20, EU:C:2022:883, punt 46).
- 49 Min-naħa l-oħra, skont l-Artikolu 4(1) tad-Direttiva 2015/849, huma l-Istati Membri li għandhom, f'konformità mal-approċċ ibbażat fuq ir-riskju, jiżguraw li l-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-direttiva jiġi estiż kollu kemm hu jew parzjalment għall-professjonijiet u għall-kategoriji tal-impriżi, minbarra l-entitajiet marbutin b'obbligu msemmija fl-Artikolu 2(1) tal-imsemmija direttiva, li jeżerċitaw attivitajiet li għandhom probabbiltà partikolari li jintużaw għal finijiet ta' ħasil tal-flus jew ta' finanzjament tat-terroriżmu. L-Artikolu 4(2) tad-Direttiva 2015/849 jipprevedi, f'dan il-kuntest, li, fejn Stat Membru jestendi l-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-direttiva għal professjonijiet jew għal kategoriji ta' impriżi minbarra dawk imsemmija fl-Artikolu 2(1) tad-Direttiva, huwa għandu jinforma lill-Kummissjoni b'dan.
- 50 F'dan il-każ, fid-dawl tal-informazzjoni li għandha l-Qorti tal-Ġustizzja, jidher li, fir-rigward tal-proprjetarji ta' proprjetajiet immobbli li fl-istess waqt huma sidien tal-kera, f'liema proprjetajiet il-kerrejja jirreġistraw, bil-kunsens tal-proprjetarji, l-uffiċċju rreġistrat tagħhom u jwettqu tranzazzjonijiet, il-legiżlatur Latvjan la adotta dispożizzjonijiet iktar stretti fis-sens tal-Artikolu 5 tad-Direttiva 2015/849 u lanqas estenda l-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-direttiva abbażi tal-Artikolu 4(1) tagħha. Huwa għall-qorti tar-rinviju li tivverifika jekk dan huwa fil-fatt il-każ.
- 51 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet kollha preċedenti, ir-risposta għall-ewwel domanda għandha tkun li l-punt 7(c) tal-Artikolu 3 tad-Direttiva 2015/849 għandu jiġi interpretat fis-sens li proprjetarju ta' proprjetà immobbli li fl-istess waqt huwa sid il-kera, f'liema proprjetà l-kerrej jirreġistra, bil-kunsens tal-proprjetarju, l-uffiċċju rreġistrat tiegħu u jwettaq tranzazzjonijiet, ma jaqax, minħabba dan il-fatt biss, taħt il-kunċett ta' "fornitur ta' servizz [lil] kumpanniji [jew trusts]", fis-sens ta' din id-dispożizzjoni.

Fuq it-tieni domanda

- 52 Fid-dawl tar-risposta mogħtija għall-ewwel domanda, ma hemmx lok li tiġi eżaminata t-tieni domanda.

Fuq l-ispejjeż

- 53 Peress li l-proċedura għandha, fir-rigward tal-partijiet fil-kawża prinċipali, in-natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il-qorti tar-rinviju, hija dik il-qorti li tiddeċiedi fuq l-ispejjeż. L-ispejjeż sostnuti għas-sottomissjoni tal-osservazzjonijiet lill-Qorti tal-Ġustizzja, barra dawk tal-imsemmija partijiet, ma jistgħux jithallsu lura.

Għal dawn il-motivi, Il-Qorti tal-Ġustizzja (L-Ewwel Awla) taqta' u tiddeċiedi:

Il-punt 7(c) tal-Artikolu 3 tad-Direttiva (UE) 2015/849 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-20 ta' Mejju 2015 dwar il-prevenzjoni tal-użu tas-sistema finanzjarja għall-finijiet tal-ħasil tal-flus jew il-finanzjament tat-terroriżmu, li temenda r-Regolament (UE) Nru 648/2012 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, u li thassar id-Direttiva 2005/60/KE

tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill u d-Direttiva tal-Kummissjoni 2006/70/KE, kif emendata bid-Direttiva (UE) 2018/843 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, tat-30 ta' Mejju 2018,

għandu jiġi interpretat fis-sens li:

proprjetarju ta' proprjetà immobbli li fl-istess waqt huwa sid il-kera, f'liema proprjetà l-kerrej jirreġistra, bil-kunsens tal-proprjetarju, l-uffiċċju rreġistrat tiegħu u jwettaq tranżazzjonijiet, ma jaqax, minhabba dan il-fatt biss, taht il-kunċett ta' "fornitur ta' servizz [lil] kumpanniji [jew trusts]", fis-sens ta' din id-dispożizzjoni.

Firem